

STAAT VAN DE NATUUR

JAARVERSLAG 2022

“

Het landschap ligt er schitterend bij. De biodiversiteit is beter dan in gebieden waar het landschap niet met behulp van agrarisch natuurbeheer onderhouden wordt.”

De staat van de natuur in het jubileumjaar

Het is 30 jaar geleden dat door de ammoniak wetgeving het landschap van de Noardlike Fryske Wâlden de dupe zou worden. Er werden in de jaren die volgden zes agrarische natuurverenigingen in het gebied van de Noardlike Fryske Wâlden opgericht. De boeren waren trots op hun landschap en wilden de bedreigingen door het landschap vanwege de wetgeving samen omzetten in een kans voor het landschap.

Mei de Mienskip en grutsk op ús lânsdouwe (streek). Troch tûk en kreas te buorkjen en sels de leije te hawwen (zelfsturing), kinne en dogge wy it better mei wissichheid en stadichoan foarút. Net allinnich, mar meiïnoar foar ús takomst mei wille en nocht.

Met als fundament bovenstaande kernwaarden is tien jaar later in 2002 door de zes samenwerkende agrarische natuurverenigingen de koepelorganisatie 'Vereniging Noardlike Fryske Wâlden' opgericht. Dit om zo de energie en krachten voor het landschap te bundelen en de eigen wijze van bedrijfsvoering vast te leggen en uit te dragen.

In 2022 hebben we ons jubileum gevierd! Het landschap ligt er schitterend bij en de biodiversiteit is beter dan in gebieden waar het landschap niet met behulp van agrarisch natuurbeheer onderhouden wordt. Ook nu weer komen bedreigende wetten op ons af met betrekking tot stikstof, klimaat en water. Ook nu weer kunnen we als jong volwassen vereniging deze bedreigingen omzetten in kansen. Door goed gebruik en beheer van de bodem kunnen we de kringlopen sluiten. In de bodem en onze landschapselementen slaan we CO2 op en leggen we N vast. De staat van de natuur kan nog beter en daar gaan we voor de komende 20 jaar.

Albert van der Ploeg
Foarsitter Feriening NFW

De staat van de natuur kan nog beter en daar gaan we voor de komende 20 jaar”

Inhoud

- 5** Werkgebied Noardlike Fryske Wâlden
- 6** Vereniging Noardlike Fryske Wâlden
- 9** Cijfers en activiteiten
- 10** 20 jaar Noardlike Fryske Wâlden
- 12** Natuur- en Landschapsbeheer
- 18** Projecten
- 22** Beleving Nationaal Landschap
- 26** 'Oer de hikke hingje'

De Noardlike Fryske Wâlden (NFW) is een agrarische natuurvereniging met als werkgebied Noordoost-Fryslân en Nationaal Landschap Noardlike Fryske Wâlden. Het overgrote deel van de bijna 800 leden, boeren en particulieren, zorgt met (agrarisch) natuur- en landschapsbeheer voor het behoud en de ontwikkeling van dit bijzondere landschap en de boerenlandvogels.

Nationaal Landschap Noardlike Fryske Wâlden is misschien wel het best bewaarde geheim van Fryslân. Kenmerkend is het 'smûke' coulisselandschap met duizenden kilometers elzensingels, dykswâlden (houtwallen) en honderden pingo's en poelen. Het gebied heeft een bijzonder grote biodiversiteit en unieke flora en fauna.

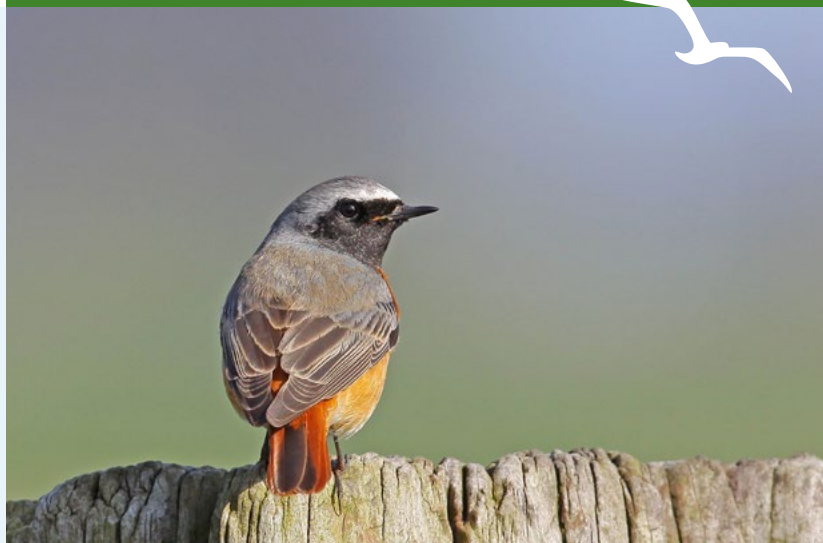
Colofon

Uitgave van Vereniging Noardlike Fryske Wâlden
Buitenpost, april 2023
www.noardlikefryskewalden.nl

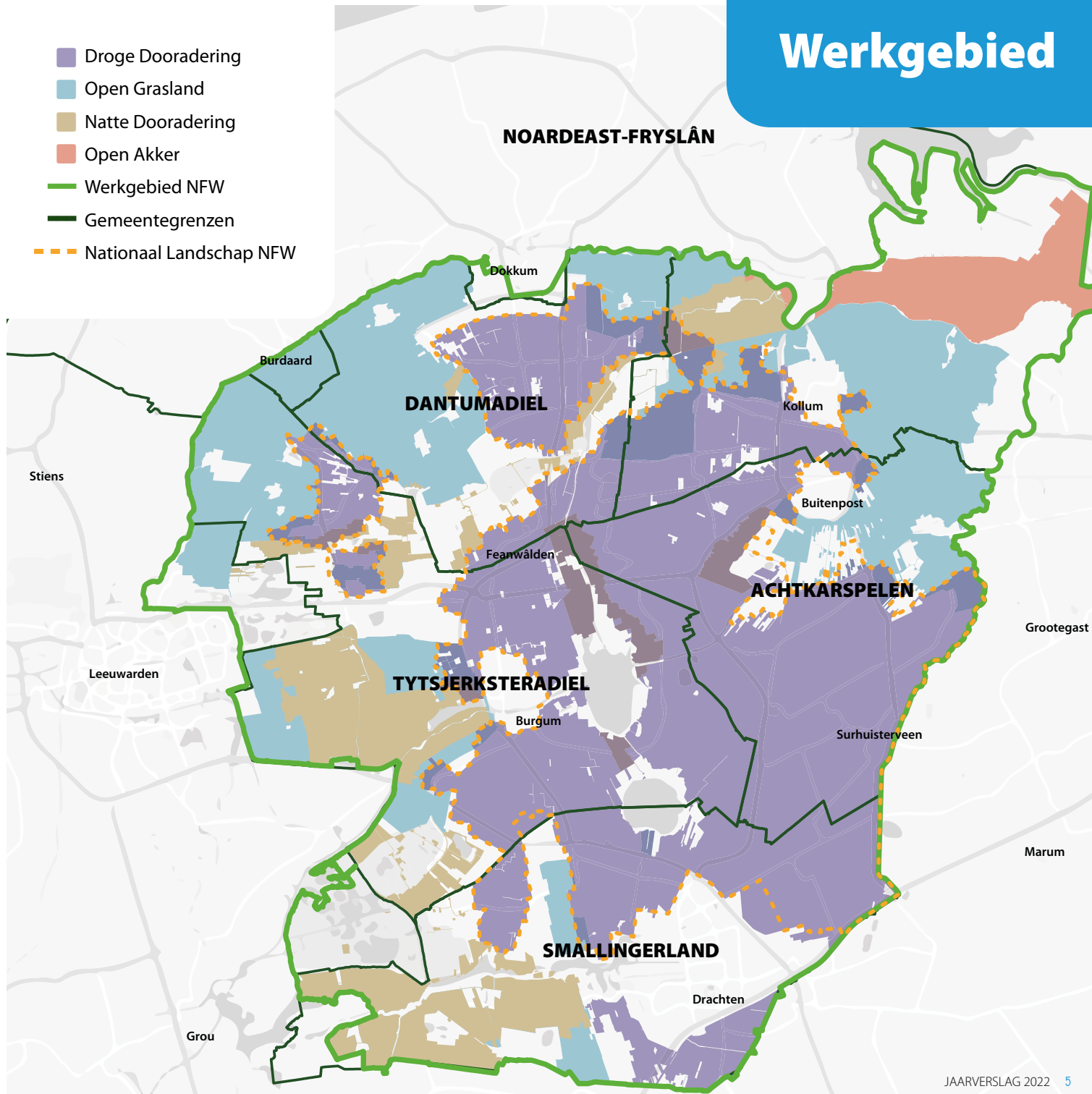
Tekst
Vormgeving
Fotografie

bureau NFW
Custard, Hielke Jan Ellens
Marcel van Kammen, Mark Schuurman,
Binne-Louw Katsma en NFW

Werkgebied

- Droge Dooradering
- Open Grasland
- Natte Dooradering
- Open Akker
- Werkgebied NFW
- Gemeentegrenzen
- Nationaal Landschap NFW

Vereniging Noardlike Fryske Wâlden

We streven naar een vitale
landbouw, midden ‘yn ‘e
mienskip’”

Missie

De vereniging Noardlike Fryske Wâlden streeft naar een vitale landbouw, midden 'yn 'e mienskip', die is vervlochten met het cultuurhistorische landschap met bijbehorende natuurwaarden.

Visie

Aandacht voor biodiversiteit en kringlooplandbouw is van groot belang voor het voortbestaan van de agrarische sector die zorgt voor voedselproductie, werkgelegenheid en de leefbaarheid in het gebied. Daarnaast maakt het behoud van de historische waarde en de natuur van het Nationaal Landschap het gebied aantrekkelijk voor bewoners en bezoekers.

Nationaal landschap Noardlike Fryske Wâlden

Binnen het werkgebied van vereniging NFW is een gebied dat de titel Nationaal Landschap draagt. Het gebied van ruim 25.000 hectare dankt deze titel aan de unieke combinatie van wonen en landbouwactiviteiten in balans met de natuur en cultuurhistorie. Het eeuwenoude coulisselandschap met elzensingels en houtwallen is vrijwel intact gebleven en boeren onderhouden dit bijzonder landschap. Dat maakt het uniek in heel Europa.

Vereniging Noardlike Fryske Wâlden

6
afdelingen

800
leden, boeren en particulieren
waarvan 568 deelnemers Agrarisch Natuur- en
Landschapsbeheer en 21 deelnemers Particulier
Natuurbeheer

3.500
hectare weidevogelbeheer

1.600
hectare ganzenfoerageergebied

55
hectare beheer waterkwaliteit

212
hectare beheer van houtwallen en elzensingels

324
poelen en pingo's

65
hectare akkerbeheer

Organisatie

De aanpak van de vereniging draagt eraan bij dat boeren in de regio Noordoost-Fryslân hun bedrijf kunnen blijven voorzetten én tegelijk het landschap onderhouden én een vergoeding voor agrarisch en particulier natuur- en landschapsbeheer krijgen. Vanuit het bureau van de vereniging in Buitenpost worden leden professioneel ondersteund bij de administratie van het agrarisch- én particulier natuurbeheer. Ook in de uitvoering van krijgen de leden ondersteuning. Dit is in de vorm van de beheer- en gebiedsregisseurs.

Gebiedspartner

Daarnaast treedt de vereniging, vanuit het ledencollectief, met een gebiedsvisie op als gesprekspartner voor samenwerkingspartijen en beleidsmakers en ontwikkelt zij innovatieprojecten waarin zij praktisch en wetenschappelijk onderzoek uitvoert in samenwerking met de leden, gebiedspartners, onderwijs en overheden.

Samenwerking gebiedspartijen

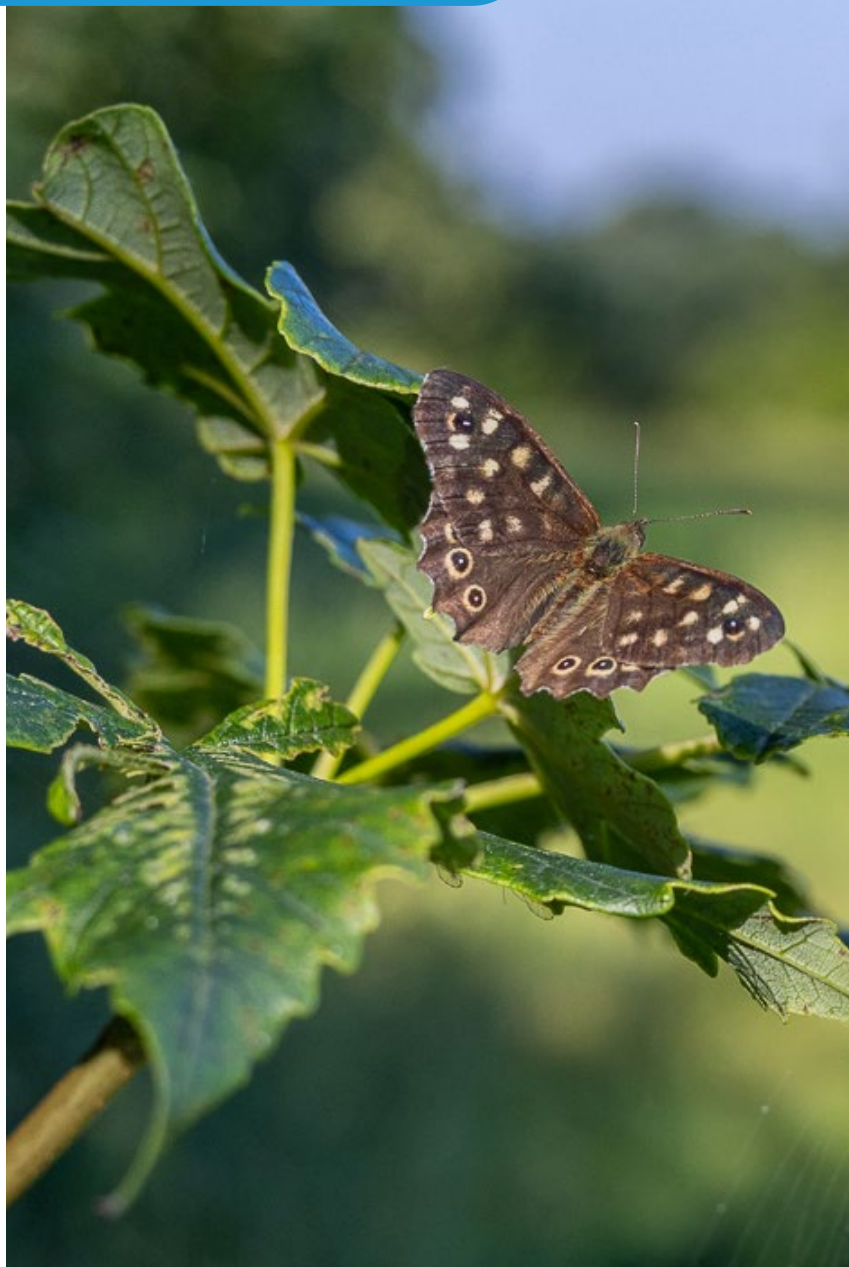
Om mee te kunnen werken aan integrale gebiedskansen en oplossingen, zowel in het Agrarisch Natuur- en Landschapsbeheer (ANLb) en het Particulier Natuurbeheer (PNb) als in de samenwerking met andere partijen zijn er binnen NFW vier themagroepen actief:

- Natuur & Landschap
- Akkervogels, weidevogels & ganzen
- Landbouw, milieu, water & economie
- Communicatie

Vertegenwoordigers van de gebiedspartijen hebben zitting in de themagroepen en de voorzitter van de themagroep is een van de bestuursleden (portefeuillehouder) van de vereniging.

Cijfers en activiteiten

Bestuur

- Het Dagelijks Bestuur bestaat uit 3 bestuursleden en de Algemeen Secretaris
- Het Algemeen Bestuur bestaat uit 6 bestuursleden, die elk hun eigen afdeling vertegenwoordigen én 1 onafhankelijke voorzitter

Het bureau

- Er werkten 10 bureamedewerkers en 1 medewerker ondersteunde het bureau vanuit een flexpool
- 18 beheerregisseurs
- 15 schouwers
- We namen afscheid van Algemeen Secretaris Wout van Vulpen

Lees hier het
interview met Wout

- Gerrie Visser volgde hem op
- Er was 1 stagiaire
- Wendy Batist nam afscheid als themacoördinator communicatie
- Marianne Klijnstra volgde haar op

20 jaar jubileum

Op vrijdag 30 september vierde vereniging Noardlike Fryske Wâlden haar 20-jarig bestaan.

Dit gebeurde in Eastermar, de geboortegrond van de NFW.

Ernst Oosterveld en Eddy Wymenga hielden een inspirerende presentatie over de staat van de Natuur in de Noardlike Fryske Wâlden. Daarna vertelde Jaap Dirkmaat van Vereniging Nederlands Cultuurlandschap, op humoristische wijze, over het ontstaan van het landschap. We kijken terug op een mooie en gezellige dag.

Fokke Benedictus, NFW lid van het eerste uur

Als je over de Seadwei in Eastermar rijdt dan zie je links en rechts de houtwallen die het werkgebied van de vereniging Noardlike Fryske Wâlden zo karakteriseren: rijen eiken langs kleine weilanden. De boerderijen liggen prachtig in het landschap. Op de voormalige camping Yn 'e Lânsdouwe praten we met Fokke Benedictus (1945). Eén van onze leden van het eerste uur. Hij zat begin jaren negentig midden in de discussie over landbouw en milieu. Een discussie die nu weer heel actueel is. Dertig jaar geleden leidde de discussie ertoe dat er een vergoeding kwam voor het landschapsbeheer en het ontstaan van het huidige stelsel van Agrarisch Natuur- en Landschapsbeheer (ANLB). De eerste agrarische natuurverenigingen ontstonden toen: Vereniging Eastermar's Lânsdouwe en Vereniging voor Agrarisch Natuur- en Landschapsbeheer Achtkarspelen (VANLA). Beide verenigingen vormen de basis voor de vereniging Noardlike Fryske Wâlden.

Staat van de Natuur

In ons jubileum jaar stonden we uitgebreid stil bij de Staat van de Natuur. De elzensingels en houtwallen van Nationaal Landschap Noardlike Fryske Wâlden herbergen bijzondere en deels unieke natuurwaarden. Er komen veel verschillende broedvogels, vleermuizen, planten, mossen en ongewervelden zoals bijvoorbeeld insecten, slakken, wormen en spinnen, voor. In de gebieden waar leden van de vereniging Noardlike Fryske Wâlden de elzensingels en houtwallen actief beheren, komen meer soorten voor dan in onbeheerde singels. Dit blijkt uit het rapport Staat van de Natuur dat tijdens de jubileumbijeenkomst werd gepresenteerd.

Lees meer door de
KOE-R code te scannen

Agrarisch Natuur- en Landschapsbeheer

“

Het leveren van een hoge kwaliteit aan biodiversiteit in het agrarisch gebied staat centraal”

Leefgebied Open Grasland: Weidevogelbeheer

In het leefgebied Open Grasland wordt in totaal op ruim 3.400 hectare weidevogelbeheer uitgevoerd. Boeren bieden de weidevogels op hun percelen rust, ruimte en voedsel door de maaidatum uit te stellen en/of legselbeheer toe te passen.

In samenwerking met de beheerregisseur, een vrijwilliger van de vereniging, stellen ze een pakket aan maatregelen op om dit in een bepaald gebied (mozaïek) te bereiken.

	2022	2021
	757 Grutto's	807
	1.336 Kieviten	1.118
	449 Scholeksters	440
	558 Tureluurs	551

Het resultaat van het weidevogelseizoen 2022 laat een kleine afname van grutto's zien. Daartegenover staat een groei van 20 procent zien bij de kievit ten opzichte van 2021.

De belangrijkste taak van de vereniging is het uitvoeren van (Agrarisch) Natuur- en Landschapsbeheer. In totaal zetten 589 agrariërs en particulieren zich in voor het realiseren van goede leefgebieden voor soorten die bescherming nodig hebben in het gebied van de Noardlike Fryske Wâlden. Dit is gekoppeld aan doelen die de overheid stelt voor het gebied. Hiervoor staat het leveren van een hoge kwaliteit aan biodiversiteit in het agrarisch gebied centraal. Beheerders ontvangen een vergoeding voor het beheer dat zij in onderstaande leefgebieden uitvoeren.

De huidige contractperiode van ANLb had een looptijd van 2016 t/m 2021. Dat betekent dat de overeenkomsten met onze ANLb-beheerders op 31 december 2021 zijn beëindigd. Een besluit van de overheid zorgt ervoor dat er nu nog geen nieuwe contractperiode van zes jaar kan volgen maar dat 2022 een overgangsjaar was. Dat betekent dat er eerst een éénjarige overeenkomst volgt en vanaf 2023 een nieuwe, meerjarige vervolgperiode ANLb.

Om zo efficiënt mogelijk te werk te gaan, benaderden medewerkers van bureau NFW onze beheerders in het najaar van 2021 apart per leefgebied om een overeenkomst voor te bereiden voor de nieuwe periode ANLb.

“

Wij zijn de contactpersonen tussen de boer en de vereniging Noardlike Fryske Wâlden”

Willem Bosgra en Eelke Kooi,
Gebiedsregisseurs

Lees het hele verhaal
op onze website

Gebiedsregisseurs Willem Bosgra en Eelke Kooi vertellen over hun rol in het weidevogelbeheer en hoe zij zich met hart en ziel inzetten om het seizoen succesvol te laten verlopen. Willem en Eelke zijn de gebiedsregisseurs van het gebied Om 'e djippe gatten tussen Tytsjerk en Garyp. In totaal zijn er binnen de vereniging 18 gebiedsregisseurs actief die het weidevogelbeheer in verschillende gebieden coördineren. “Wij zijn de contactpersonen tussen de boer en de vereniging Noardlike Fryske Wâlden. Daarnaast speelt de lokale vogelwacht een belangrijke rol. De nazorgers van de vogelwacht speuren de nesten op en voeren die in het registratiesysteem van de Bond van Friese Vogelwachten (BFVW) in. Wij kunnen de registratie van de nesten dan zien op de website van BFVW en gebruiken deze gegevens voor overleg met de beheerder. Sommige beheerders gebruiken de website zelf ook om te kijken wat er in hun land geregistreerd is.”

Leefgebied Open Akkerland: akkervogelbeheer

Het leefgebied Akkerland bestaat uit kruidenrijke akkerranden, vogelakkers en wintervoedselakkers.

Kruidenakkerranden zijn randen die ingezaaid worden met granen en kruiden. Ze dienen als broed- en schuilgebied en daarnaast wordt de kruidenrijke akkerrand door vogels ook gebruikt als foerageergebied. Niet alleen vogels maar ook zoogdieren, insecten, reptielen en amfibieën gebruiken de akkerranden als voedselbron en schuilgelegenheid.

Vogelakkers bestaan uit een afwisseling van stroken met een meerjarig groenvoedergewas en stroken natuurbraak (ingezaaid met een mengsel van granen en kruiden).

Vogelakkers dienen 's zomers en 's winters als foerageergebied voor akkervogels en zijn met name ook bedoeld voor muizenetende roofvogels en uilen en overwinterende akkervogels.

Wintervoedselakkers zijn belangrijk voor in Nederland overwinterende vogels. Deze akkers bestaan voor het grootste gedeelte uit granen en kruiden die niet worden geoogst en ondergeploegd tot het volgende jaar. De zaden blijven daardoor op de akker en zijn een belangrijke voedselbron voor overwinterende akkervogels. De wintervoedselakker trekt ook muizen aan en daarmee roofvogels en uilen. In de zomer trekt de wintervoedselakker vele insecten aan die een voedselbron vormen voor vogels. De wintervoedselakker zorgt gedurende het jaar voor een hoge biodiversiteit.

Scan de KOE-R code voor het
verhaal van akkervogeltellers
Sies Krap en Germ Hoekstra

Natte dooradering

Leefgebied Natte Dooradering en Categorie Water: waterkwaliteit

Hierbij wordt met verschillende maatregelen ingezet op het creëren van goede leefgebieden in de dobben, pingo's en sloten voor belangrijke soorten vissen, amfibieën, libellen, knaagdieren, vleermuizen en waterplanten. De focus ligt op het verbeteren van de waterkwaliteit. Financiering van de inzet van deze beheerpakketten is mede mogelijk gemaakt door het Wetterskip Fryslân en de provincie Fryslân. Doelsoorten van dit leefgebied zijn: De zwarte Stern, Meervleermuis, bittervoorn en de groene glazenmaker.

Meer informatie over
doelsoorten per leefgebied?
Scan de KOE-R code

Groene glazenmaker

Droge dooradering

Leefgebied Droge Dooradering: landschapsbeheer

Het beheer betreft hier verschillende onderhoudsmaatregelen aan de elzensingels, houtsingels en de voor het werkgebied zo karakteristieke dykswâlen (hoge houtwallen). Hierbij wordt uitgegaan van de beheervoorschriften zoals die staan beschreven in de Veldgids Landschapselementen Noardlike Fryske Wâlden. Deze zijn specifiek gericht op een goede leefomgeving voor bosvogels die broeden in het gebied en om de kwaliteit en biodiversiteit van het landschap vitaal te houden.

Zaagdemonstratie

NFW organiseerde in het najaar van 2022 een geslaagde zaagdemonstratie bij VOF Hiemstra op hun locatie in Damwâld. Een groep van zo'n 30 mensen kwam vol belangstelling naar deze demonstratie om zowel theoretische als praktische kennis op te doen. Alexander van Toppunt Boomverzorging & Boomrooierij en Berend Castelein Boomverzorging en Groen namen ons in een presentatie mee in alle aspecten van het zagen. Van onderhoud van de kettingzaag en veiligheid tot houtsoorten en zaagtechnieken. In het veld gaven zij daarna een demonstratie. We willen hiermee de kennis van onze beheerders op peil houden en hopen er in het nieuwe jaar een vervolg aan te geven.

Particulier Natuurbeheer NFW

PNb wordt uitgevoerd op percelen die in het Natuurbeheerplan door de provincie aangewezen zijn met een natuurtipe, ook wel beheertipe genoemd. Voorbeelden van beheertypen die in het particulier natuurbeheer worden uitgevoerd, zijn onder andere Vochtig hooiland, Kruidenrijk weidevogelgrasland, Moeras en Zoete plas. Agrarisch natuurbeheer, in tegenstelling, wordt uitgevoerd op percelen die agrarisch in gebruik zijn. Hiervoor heeft de provincie zogenoemde leefgebieden aangewezen waarbinnen beheer mogelijk is. Deze leefgebieden zijn, net als de beheertypen in het PNb, ook te vinden in het Natuurbeheerplan van de provincie Fryslân.

Beheertipe	Opp. (ha)
Houtwal en houtsingel	0,02
Elzensingel	0,45
Zoete plas	17,03
Moeras	20,70
Gemaaid rietland (met ingebruikgeving)	15,20
Vochtig hooiland	25,00
Kruiden- en faunarijk grasland (met IGG)	82,32
Zilt- en overstromingsgrasland	8,25
Vochtig weidevogelgrasland (met IGG)	155,14
Hoog- en laagveenbos	0,11
Eendenkooi	1,12
Eindtotaal	325,34

Projecten

“

Het is van groot belang dat met projecten wordt ingespeeld op de laatste ontwikkelingen van de kringlooplandbouw, circulaire economie en de energietransitie”

Effect

Het project EFFECT is een internationaal project waarin meerdere partijen uit verschillende Europese landen samenwerken. Doel van het project is het analyseren, ontwikkelen en testen van contracten om milieuprestaties in de landbouwsector te verbeteren. NFW werkt binnen dit project samen met Wageningen UR (WUR). Vanuit de WUR is gekeken hoe voorheen (voor het ANLb) het agrarisch natuurbeheer werd georganiseerd (individuele contracten tussen boer en overheid), hoe dat nu binnen het ANLb wordt gedaan (stelsel met collectieven) en wat op dit moment nog punten zijn die verbeterd zouden kunnen worden. Eén van de onderdelen waarnaar gekeken is, betreft de contracten voor het weidevogelbeheer. Conclusie uit het onderzoek was dat, een puur resultaatgericht contract weinig steun heeft omdat het succes van weidevogelbeheer sterk afhankelijk is van externe factoren (weer, roofdieren) en ook van activiteiten van andere boeren. Wanneer een collectieve bonus wordt toegekend die voldoende hoog is, dan zijn boeren meer geïnteresseerd in een resultaatgericht contract kwam uit het onderzoek naar voren. Tot slot kwam uit het onderzoek ook naar voren dat flexibiliteit in contracten zeer gewenst is.

Aanvalsplan Grutto

In 3 gebieden binnen de NFW wordt gewerkt aan het Aanvalsplan Grutto: Tusken Wâld en Ie, Westergeast/Zwagermieden en Kollum. In deze gebieden wordt het bestaande ANLb-weidevogelbeheer verzaaid en uitgebreid. Daarnaast wordt onderzocht samen met de boeren uit de gebieden hoe het Aanvalsplan Grutto verder opgepakt kan worden en wat daarvoor nodig is. Boeren kunnen aangeven hoe zij hun eigen bedrijf wel of niet binnen het Aanvalsplan Grutto vinden passen en wat ze nodig hebben om hun bedrijfsvoering zo aan te passen dat ze onderdeel uit kunnen maken van het Aanvalsplan.

Herstel Agrarisch Cultuurlandschap I & II (HAC-F)

Samen met de 6 andere Friese collectieven en Landschapsbeheer Friesland werken we in dit project aan het herstellen van het agrarisch cultuurlandschap in de provincie Fryslân. Hiermee wordt de regionale diversiteit versterkt, cultuurhistorische waarden duurzaam geborgen en de biodiversiteit vergroot.

Biomassastromen

Kringlopen sluiten, sinds de jaren 90 is er in deze regio al uitwerking gegeven aan het begrip kringloopboeren. Het gaat dan om het optimaliseren van de mineralenkringloop op het eigen bedrijf. Met de stijgende kunstmest- en krachtvoer prijzen van het afgelopen jaar zien we dat dit alsmaar belangrijker wordt. Ook het nuttig inzetten van biomassastromen betekent minder kunstmest- en mogelijk krachtvoeraankoop en wordt de kringloop lokaal en zijn er verdienmodellen zichtbaar.

Via verschillende projecten op zowel internationaal, nationaal als lokaal niveau participeren wij in de ontwikkeling van lokaal biomassagebruik. Zo participeren wij in een Europees project waarbij laagwaardig berm- en natuurgras wordt vergist om uiteindelijk alleen de vezels over te houden. De vezels worden gebruikt ter vervanging van houtpulp in de papierindustrie (GO-GRASS project). Ook wordt er provinciaal bekeken of lokale compostering op het boeren erf een mogelijkheid is voor een nieuw verdienmodel omtrent biomassastromen (Agricycling traject). Er worden onderzoeken gedaan om havenslib uit Lauwersoog als bodemverbeteraar in te zetten op boerenland. Er gaat gewerkt worden om dit via praktijkproeven te onderzoeken.

Zo zijn we ook actief met het Bokashi onderzoek, een meerjarig project waarbij we op vijf verschillende locaties proeven doen met het gebruik van gefermenteerde biomassa die door middel van

inkuilen op het boeren erf is geproduceerd. De praktijkproef geeft mooie inzichten over opbrengsten, kiemkracht van onkruiden en het effect op het bodemleven en organische stofopbouw. Voor het veilig afnemen en verwerken van deze biomassa sluiten we ook aan bij een landelijk traject van Circulair Terreinbeheer.

Verdienmodellen uit het Landschap

Noordlike Fryske Wâlden is trekker van het Noordelijke Publiek Private Samenwerkingsproject Agroforestry. Hierin worden verschillende inpassingsplannen voor agrarische bedrijven ontwikkeld die in meer of mindere mate betrekking hebben op Agroforestry. De focus ligt hierbij op de inpassing van andere gewassen in en rond het boerenland en focust zich op de melkveehouderij. Het effect op ecologische en economische waarde creatie is daarbij een cruciaal onderdeel.

Ook in het regionale Boeren tussen Boomwallen project, het vervolg op project Boomwal als Apotheek, zijn we hiermee in samenwerking met VANLA actief. We onderzoeken hier de potentie die Agroforestry kan hebben voor zowel bestaande als nieuwe landschapselementen. Waardering van bijvoorbeeld koolstofopbouw, maar ook het effect op dierenwelzijn, biodiversiteit en klimaatrobuustheid worden hierbij onderzocht. En verder gaan aan de slag om de waarde van ingezaaide kruidenrijke randen of percelen inzichtelijk te krijgen. Het project Kruiden tussen de Coulissen richt zich op de voordelen die ingezaaide kruidenrijke percelen hebben op de biodiversiteit en de bedrijfsvoering (meer eiwit van eigen land enz.).

Jan Brandsma, boer

It Kollumer Grien, een van de zes afdelingen binnen de vereniging Noardlike Fryske Wâlden, viert dit jaar haar 25-jarig bestaan. Als vereniging staan we daar graag bij stil. Want zoals u waarschijnlijk weet is de vereniging Noardlike Fryske Wâlden ontstaan uit verschillende agrarische natuurverenigingen. Hoe is het Kollumer Grien ontstaan en wat is er door de jaren heen gebeurd?

Lees hier het interview
met Jan Brandsma

Veldlaboratorium voor de regio

Het Fjildlab, waarin Van Hall Larenstein, collectief Waadrâne, Ondernemersfederatie Noordoost Friesland en NFW vertegenwoordigd zijn, is bedoeld om ideeën op het gebied van landbouw om te zetten in projectaanvragen. In het afgelopen jaar heeft dit geleid tot verschillende projecten die in de regio Noordoost Friesland worden uitgevoerd. De projecten hebben voornamelijk betrekking op de melkveehouderij in de Friese Wouden en de Akkerbouw in de Waddenregio. NFW participeert zelf ook in veel van deze projecten en haakt hier geïnteresseerde deelnemers bij aan vanuit de eigen achterban. De projecten zijn bedoeld om de innovaties in de landbouwsector te stimuleren en de werkgelegenheid in deze krimpregio te behouden en te versterken.

Meer lezen over onze
projecten of zelf meedoen
met een project?

Beleving Nationaal Landschap

“
De NFW wil kinderen actief
betrekken bij de natuur
en cultuurhistorie van de
Noardlike Fryske Wâlden”

De vereniging Noardlike Fryske Wâlden speelt een belangrijke rol in het betrekken van bezoekers en bewoners bij het Nationaal Landschap Noardlike Fryske Wâlden en het informeren over de bijzondere kenmerken van dit gebied en de rol van boeren in het behoud ervan. Hiervoor organiseert de vereniging allerlei activiteiten met behulp van een budget van de provincie Fryslân.

Jeugdeducatieproject Takomst foar in unyk lânskip

Ook dit jaar deden er weer bijna 1.000 kinderen uit groep 7 en 8 mee aan het jeugdeducatieprogramma Takomst foar in unyk lânskip. NFW organiseerde dit programma voor de 13e keer in samenwerking met Landschapsbeheer Friesland en de centra voor Natuur- en Milieueducatie (NME) De Klyster, De Naturij en Pingo & Pet. De leerlingen maakten op school gebruik van een nieuw ontworpen werkboek. Dankzij de gastvrijheid van onze leden konden de groepen bij een groot aantal NFW-leden terecht voor de veldwerkdag. De leerlingen helpen samen met medewerkers van Landschapsbeheer Friesland bij het snoeien. Van de vrijwilligers van de NME's leerden zij meer over de flora en fauna die in de elzensingels leven.

Douwe Hooglandprijs

Atsje Lettinga ontving op 22 december 2022 de Douwe Hooglandprijs vanwege haar initiatief voor het Wâldpykpaad. Een belevenis voor de echte Wâldpiken die buiten de paden willen wandelen in het nationaal landschap "Noardlike Fryske Wâlden". Daarnaast is Atsje eigenaresse van circulair paviljoen MeM en de Muzykpleats. Hiermee legt zowel binnen als buiten de Wâlden verbinding tussen mens, natuur en muziek met oog voor het landschap.

Brommels

Dit jaar vierde vereniging Noardlike Fryske Wâlden haar 20ste verjaardag. En wie jarig is, trakteert! Dat gebeurde tijdens het Brommels Wâldpyk bramenfestijn op het erf van Zorgboerderij De Witrik, Wyldpaed in Twijzelerheide. Jong en oud kwamen voor het versieren van cake met allerlei lekkers en uiteraard heerlijke bramen, die in de weilanden geplukt werden. Onze voorzitter Albert van der Ploeg sneed de cake aan en gaf het startsein tot "lekker ite".

NFW online

NFW is actief op Twitter, Facebook, LinkedIn en Instagram. In totaal heeft NFW 387 volgers erbij gekregen. Berichten die het goed doen: Douwe Hooglandprijs voor Atsje Lettinga, vernatting weidevogelgebied en ruige mest. Meer zien? Volg ons op:

Nieuwsbrieven

De vereniging brengt twee verschillende nieuwsbrieven uit. Voor de algemene nieuwsbrief kunnen geïnteresseerden zich inschrijven via de NFW website. De beheerders hebben tweemaal de beheerdersnieuwsbrief met informatie over de beheeractiviteiten ontvangen.

Scan de KOE-R code
en meld je aan
voor de nieuwsbrief

Mediabelangstelling

Er zijn 16 persberichten verstuurd in 2022.

Lees alle nieuwsberichten
op onze website

‘Oer de hikke hingje’

Is een nawoord een omgekeerd voorwoord (zonder dat “omgekeerde” als negatief te ervaren?)? Voor mij zit dat omgekeerde in even “oer de hikke hingje”, it jier noch efkes oereidzje. Heeft het jaar 2022 ons als vereniging gebracht wat we verwacht en gehoopt hadden. Eerlijk? Het heeft onze leden, in hun boer-zijn vast niet gebracht wat ze verwacht hadden. En eerlijk? In de uitvoering van het ANLb heeft het ons ook niet gebracht wat we in 2022 als boer en als vereniging zo nodig hadden: duidelijkheid en heldere uitgangspunten voor 2023 en daarna.

Op het moment van schrijven start de gecombineerde opgave. Extra spannend omdat landschapselementen ingetekend moeten worden. Maar ook keuzes die gemaakt moeten worden voor ANLb en eco-regelingen, voor de komende 6 jaar. Kijken we dus toch even stiekem vooruit. Veel van jullie hebben we in afdelingsbijeenkomsten hierover kunnen informeren. Iets wat we wel vaker kunnen doen?

Maar laten we niet vergeten, dat 2022 wel dingen gebracht heeft die we van te voren niet hadden verwacht: We konden een gebiedsaanvraag voor de komende periode indienen die in omvang weer kon groeien, en ANLb budget lijkt landelijk nog te groeien; de ambitie voor zelfsturing wordt nog volop gedragen en gedeeld; de Staat van de Natuur ondersteunt het belang en de resultaten van beheer van landschapselementen, de ideeën voor een Gebiedsofferte krijgen vorm en worden positief ontvangen. En wat hebben we een bijzonder mooi jubileumfeest ter ere van het 20-jarig bestaan gevierd!

Voor mijzelf, persoonlijk, heeft 2022 gebracht dat ik nu als AS/d voor deze veerkrachtige vereniging, met veerkrachtige medewerkers en vrijwilligers aan de slag mocht gaan. En laten we niet vergeten, dat veerkracht zich ontwikkelt door bij een groep te horen en een positief beeld van jezelf en die groep te hebben en de wetenschap dat je zelf invloed hebt op je eigen prestaties.

Groet,
Gerrie

**Veerkracht ontwikkelt
zich in de wetenschap
dat je invloed hebt op je
eigen prestaties”**

Meer informatie over de vereniging en het Nationaal Landschap?

www.noardlikefryskewalden.nl